

OBSAH

L. Svoboda: *MYSLITEL CICERO*

7

TUSKULSKÉ HOVORY

KNIHA PRVNÍ — O POHRDÁNÍ SMRTÍ

- 25 [Úvod. Římané stačí na filosofickou tvorbu. Cicero chce položit základ k pěstování filosofie latinsky. Srovnání Řeků a Římanů / § 1—8/ — Vyvrácení teze, že smrt je zlo / § 9—17/ — Názory na smrt a duši / § 18—71/ — Vyvrácení námitek proti nesmrtnosti / § 72—94/ — Příklady lidí statečně přijímajících smrt / § 95—102/ — Mylné názory na pohřeb / § 103—109/ — Ve smrti není nic zlého, strach ze smrti je zbytečný / § 110—119/]

KNIHA DRUHÁ — O SNÁŠENÍ BOLESTI

- 87 [Úvod. Užitek z filosofie / § 1—13/ — Teze: je bolest největší zlo? / § 14/ — Názory kyrénské školy a epikúrovců / § 15—18/ — Bolest zkruší i největší hrdiny / § 19—27/ — Ctnost je silnější než každá bolest / § 28—33/ — Zvyk pomáhá bolest snášet / § 34—41/ — Nejúčinnější lék proti bolesti nabízí filosofie / § 42—46/ — Rozum a význam sebeovládání. Sebevražda / § 47—67/]

KNIHA TŘETÍ — O ZMÍRŇOVÁNÍ ZÁRMUTKU

- 120 [Úvod. Filosofie je lékařství duše / § 1—6/ — Teze: Je moudrý postihován zármutkem? Každé hnuttí myslí je šílenství / § 7—13/ — Mudrci nepodléhají zármutku / § 14—21/ — Závěry stoiků. Definice zármutku. Význam představy. Je nutno být připraven na vše / § 22—31/ — Vyvrácení Epikúrova názoru / § 32—51/ — Vyvrácení názoru kyrénské školy / § 52—61/ — Úloha vůle v zármutku / § 62—76/ — Nejvhodnější způsoby utěšování / § 77—84/]

KNIHA ČTVRTÁ — O OSTATNÍCH HNUTÍCH MYSLI

- 162 [Úvod. Počátky kultury a filosofie v Řítmě / § 1—7/ — Teze: Nemůže být mudrc prost všech hnutí mysli? / § 8—10/ — Stoická definice hnutí mysli a jejich třídění / § 11—21/ — Zdrojem hnutí mysli je nedostatek sebeovládání. Podobnost mezi nemocemi duše a těla / § 22—33/ — Mudrc je prost zármutku i ostatních hnutí mysli / § 34—38/ — Odmítnutí peripatetické teze o středních hnutích mysli / § 39—57/ — Léky filosofie na nemoci duše / § 58—81/ — Závěr. Filosofie ukazuje, že nemoci duše jsou založeny na představě a na vůli / § 82—84/]

KNIHA PÁTÁ — CTNOST SAMA STAČÍ
K BLAŽENÉMU ŽIVOTU

- 202 [Úvod. Oslava filosofie. Sókratés-zakladatel morálky / § 1—11/ — Teze: Stačí ctnost sama k zajištění blaženého života? / § 12—14/ — Důkazy o tom, že jediné dobro je ctnost / § 15—54/ — Příklady života blaženého a nešťastného / § 55—67/ — Jaké vlastnosti musí mít mudrc / § 68—81/ — Názory na blažený život lze uvést ve shodu s názory všech filosofických škol / § 82—87/ — Obhajoba Epikúra / § 88—118/ — Závěr. Shoda různých filosofických směrů v názoru, že mudrc je blažený / § 119—121/]

CATO STARŠÍ O STÁŘÍ

- 255 [Předmluva. Věnování Titovi Pomponiovi Attikovi. Cíl filosofické úvahy o stáří / § 1—3/ — Catonův moudrý postoj ke stáří: stárnutí je přirozený pochod / § 4—6/ — Nevrost a nespokojenost některých starců jsou zaviněny povahou, ne věkem. Příklady mužů, jejichž stáří bylo šťastné / § 7—14/ — Čtyři hlavní výtky adresované stáří. Vyvrácení první výtky, že stáří odvádí od činnosti / § 15—26/ — Vyvrácení druhé výtky, že stáří oslabuje tělo. Nedostatek tělesných sil kompenzován silou ducha / § 27—38/ — Vyvrácení třetí výtky, že stáří připravuje skoro o všechny rozkoše / § 39—65/ — Vyvrácení čtvrté výtky, že stáří nemá daleko k smrti. Smrt postihuje lidi všeho věku / § 66—84/ — Závěr. Stáří je poslední jednání životního dramatu / § 85/]

LAELIUS O PŘÁTELSTVÍ

- 301 [Předmluva. Věnování Attikovi / § 1—5/ — Fannius a Scaevola u Laelia krátce po Scipionově smrti. O přátelství mezi Laeliem

a Scipionem / § 6—15/ — O ceně přátelství. Přátelství existuje pouze mezi dobrými lidmi / § 16—21/ — Výhody přátelství / § 22—25/ — Podstata přátelství / § 26—29/ — Prospěch ne příčinou přátelství, ale jeho plodem / § 30—32/ — Nebezpečí ohrožující přátelství / § 33—44/ — Vyvrácení chybných názorů některých filosofů / § 45—55/ — Hranice přátelství / § 56—61/ — Volba přátel / § 62—68/ — Přátelství založeno na rovnosti / § 69—74/ — Nesmírná náklonnost v přátelství / § 75/ — Přerušení přátelství / § 76—78/ — Jak volit přátele? / § 79—85/ Nepostradatelnost přátelství. Charakteristické znaky opravdového přátelství / § 86—99/ — Závěr. Přátelství je spojováno a udržováno ctností / § 100—104/]

- 349 Poznámky
 395 Seznam vlastních jmen
 427 Seznam latinských ukázek
 428 Ediční poznámka